

УДК 338.242.2:332.142

Чикалова А.В.¹, Байло О.О.², Кузнецова К.О.³

¹ студ. УВ-21 НТУУ «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського»

² асп. НТУУ «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського»

³ доц. НТУУ «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського»

СТРАТЕГІЧНІ УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Формування ефективних стратегічних управлінських рішень для регіонального економічного зростання ґрунтується на комплексному підході, що інтегрує цілі сталого розвитку безпосередньо в систему управління територіями. Сутність таких рішень полягає у виборі оптимальних шляхів досягнення довгострокових цілей розвитку регіону шляхом раціонального використання наявних ресурсів, потенціалу та конкурентних переваг. Стратегічні рішення в даному контексті можна класифікувати за ключовими напрямками: спрямовані на залучення капіталу, реформування структур управління й розвиток технологій.

Ключовими пріоритетами є соціальна стійкість, інституційна ефективність та економічна диверсифікація. Соціальна стійкість передбачає прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення якості життя, розвиток охорони здоров'я й освіти, що в подальшому формує якісний людський капітал. Інституційна ефективність вимагає рішень щодо оптимізації діяльності органів місцевого самоврядування, боротьби з корупцією та забезпечення прозорості управлінських процесів. Економічна диверсифікація змушує керівництво регіонів концентруватися на рішеннях, що стимулюють розвиток нових, високотехнологічних галузей замість залежності від традиційних, часто виснажливих, секторів [1].

Інтеграція принципів сталого розвитку в стратегічне планування реалізується через адаптацію класичних інструментів, таких як SWOT-, TOWS- або PEST-аналізи, до вимог довгострокової стійкості. Це означає, що кожна альтернатива стратегічного вибору оцінюється не лише за критеріями економічної вигоди, але й за впливом на інституційний потенціал регіону. Концептуальною основою формування управлінських рішень стає системне бачення, де економічне зростання досягається не шляхом екстенсивного розширення, а через стратегічні інвестиції в людину, інституції та інновації, що забезпечує його сталість у довгостроковій перспективі [2].

Реалізація стратегічних задумів потребує застосування конкретного інструментарію, що перетворює концептуальні цілі на практичні результати. Одним з ключових механізмів є прийняття управлінських рішень, спрямованих на системне підвищення інвестиційної привабливості регіону. Це включає створення спеціальних режимів для ведення бізнесу, таких як

промислові парки, технопарки чи інші особливі економічні структури, які надають резидентам адміністративні пільги, готову інфраструктуру й доступ до інноваційних центрів. Інструменти фіскального стимулювання, зокрема механізми цільових податкових кредитів для високотехнологічних підприємств, що інвестують у перепідготовку кадрів, формують економічні мотиви інвесторів і сприяють структурній трансформації економіки.

Важливим напрямом є стратегічні рішення щодо розвитку людського капіталу як основного фактору конкурентоспроможності організацій. Це передбачає формування цільових програм партнерства між регіональною владою, вищими навчальними закладами та бізнесом для підготовки фахівців під конкретні задачі економіки регіону. Управлінські рішення у цій сфері мають включати не лише фінансування освітніх програм, а й механізми залучення талановитих спеціалістів, наприклад, через розвиток соціальної інфраструктури: програм доступного житла, грантову підтримку наукових досліджень тощо. Крім того, активізація міграційної політики, орієнтованої на залучення кваліфікованих кадрів, стає невід'ємною частиною стратегії розвитку людського капіталу регіону [3].

Значущу роль відіграють механізми публічно-приватного партнерства. Ухвалення рішень про реалізацію проєктів дозволяє залучити приватні інвестиції у сфері, традиційно підтримувані державою, – від транспорту до цифрової інфраструктури. Для цього необхідно створити спеціалізований орган, що координує такі проєкти на регіональному рівні. Паралельно, залучення громадських рад, експертних груп і неурядових організацій до процесу обговорення управлінських рішень забезпечує їхню легітимність, підвищує рівень довіри й дозволяє скоригувати стратегію соціальної згуртованості регіону з урахуванням реальних потреб громади. Ефективний інструментарій поєднує економічні стимули, інвестиції в людину та інституційні форми співпраці [4].

Завершальним, але критично важливим етапом управлінського циклу є об'єктивна оцінка ефективності впроваджених рішень. Для цього необхідно створити комплексну систему моніторингу, що ґрунтується на чіткій системі ключових показників ефективності. Ці показники мають відображати не лише загальні макроекономічні тенденції, але й конкретні результати стратегії структурної трансформації: динаміку інвестицій у пріоритетні сектори, частку інноваційної продукції та рівень зайнятості у високопродуктивних галузях. Така система дозволяє перейти від суб'єктивних оцінок до далеко-орієнтованого аналізу на основі даних, виявляючи як успіхи, так і «вузькі місця» в її реалізації.

Важливу роль у цьому процесі відіграють управлінські рішення щодо цифровізації економіки. Впровадження цифрових платформ для аналізу даних у реальному часі надає керівництву регіону інструмент для

оперативного моніторингу економічної ситуації. Концепція «розумної спеціалізації» вимагає стратегічних рішень щодо концентрації ресурсів на обмеженій кількості технологічних ніш, де регіон має найбільший потенціал. Це, у свою чергу, визначає пріоритетні напрями для оцінки ефективності реалізації стратегії регіонального розвитку [5].

Однак у сучасних умовах динамічних змін недостатньо лише констатувати результати. Необхідні механізми адаптивного управління, що забезпечують гнучкість загальної стратегії сталого економічного зростання регіону. Це досягається шляхом впровадження ітераційної моделі стратегічного планування, яка передбачає регулярний огляд цілей з можливістю їх коригування. Таким чином, стратегія сталого економічного розвитку областей перетворюється з жорсткого багаторічного плану на живий, динамічний документ, здатний реагувати на нові технологічні виклики, зміни глобальних ринків та соціальні потреби, що в кінцевому підсумку забезпечує стійкість економічного зростання регіонів у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Поляков М. А. Стратегічне планування сталого розвитку територій: проблеми та перспективи. Економічний простір. 2023. Т. 183. С. 123–127. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rc=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjpu4W8x5qQAxX9AxAIHT1KKAYQFnoECBkQAQ&url=https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/download/1458/1402&usg=AOvVaw1DJfw-aL9E64EotJDZSXhx&opi=89978449> (дата звернення: 09.10.2025).
2. Козловський С. В. Стратегічне управління розвитком регіональних економічних систем. Ефективна економіка. 2010. Т. 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=334> (дата звернення: 09.10.2025).
3. Зарічна О. В. Стратегічне управління розвитком регіонів. Економіка та суспільство. 2022. Т. 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1432> (дата звернення: 09.10.2025).
4. Стратегічні орієнтири та пріоритетні напрями сталого розвитку сільських громад і територій в Україні в умовах децентралізації влади. Економіка АПК. 2021. Т. 8. С. 91–102. URL: https://eapk.com.ua/web/uploads/pdf/ekonomikaapk_2021_08_p_6_120__91-102.pdf (дата звернення: 09.10.2025).
5. Стимулювання економічного зростання на місцевому рівні / С. О. Біла, О. В. Шевченко, М. О. Кушнір, В. І. Жук [та ін.]. – К.: НІСД, 2013. – 54с.